

TRAVMA SONRASI PSİKOLOJİK DANIŞMA

TRAVMA SONRASI
PSİKOLOJİK DANIŞMADA
KAVRAMSAL ÇERÇEVE

TEMEL KAVRAMLAR

Kriz

Dönüm noktası/ karar verme
Durum/ olay ve duruma verilen
psikolojik tepkiler
Olay/ durum = geleceği
etkileyecek, önemli sonuç ve
getirileri olacak kararların alındığı
durumlar

Sonucunda travmatik
tepkiler verilen, genel
işlevselliğin sekteye
uğradığı durumlardır.

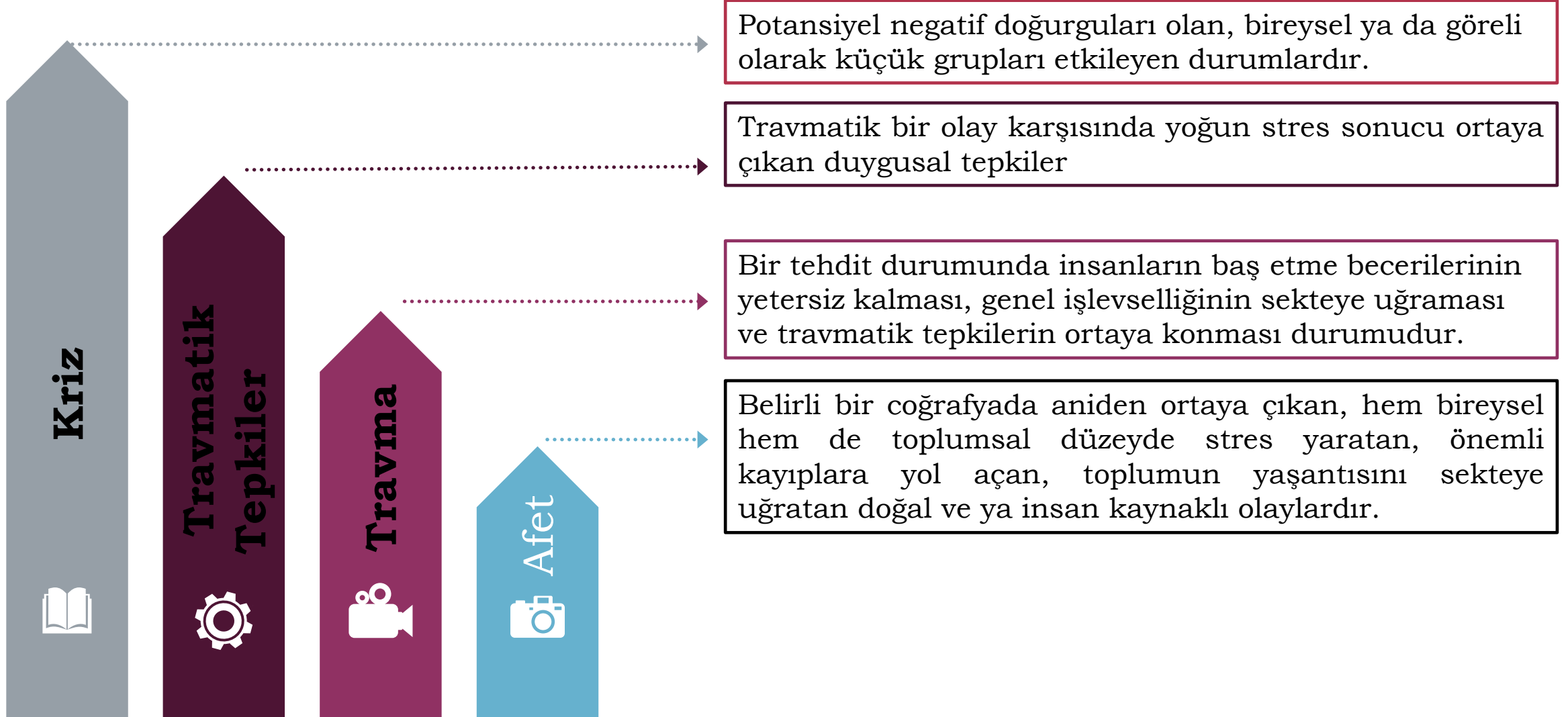
Travma

Afet

Grupları hatta topluları
etkileyen, daha geniş
ölçekli durumlar

TEMEL KAVRAMLAR

KRİZ TÜRLERİ

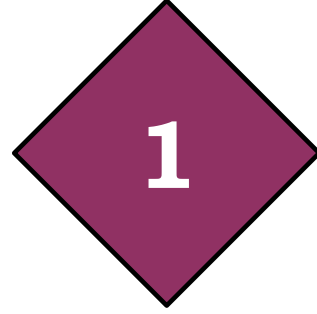
Gelişimsel krizler

Gelişim Dönemi Krizleri:

Erikson'un psikososyal gelişim kuramı

Yaşam Dönemi Geçiş Krizleri:

Yaşam çizgisinde bir gelişimsel dönemden diğerine geçişte meydana gelen çözülme ve karışıklık dönemlerinde yaşanan krizlerdir.

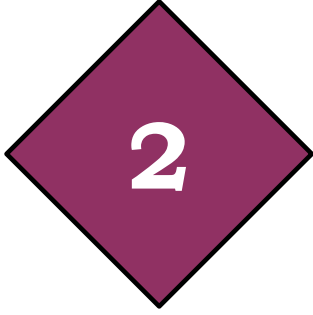

Durumsal Krizler

Bireyin biyolojik, psikolojik ve sosyal bütünlüğünü tehdit eden olaylar

Beklenmedik, aniden yaşama dahil olan, dış kaynaklı stres durumlarıdır.

Örn. Bir yakının kaybı, vücut bütünlüğünün bozulması, doğal afetler, şiddet, kazalar, vücut bütünlüğünün bozulma riski, uzun süreli hastalık ve hastane tedavisi, savaş, iş kazaları

TRAVMA TÜRLEİİ

Ani, beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan, sınırlı bir süre devam eden, başı ve sonu belli olan olaylar

Öngörülebilir, tekrarlayıcı ve sürekli yaşanan olaylar

Her iki travma / zorlu yaşam olaylarının bir arada görüldüğü durumlar

---

Tetikleyici bir olayın varlığı

Öznel stres yaratması

Baş etme becerilerinin işe yaramaması

Travmatik tepkilerin görünmesi

Tepkilerin yoğunluğu ve sıklığının artması

Günlük rutinin bozulması

TRAVMA

DEĐİŐEN İNANÇLAR

- Dünya güvenli bir yerdir.
- Bana destek olacak insanlar var.
- BaŐa çıkabilecek güçteyim.
- Dünya adildir.
- Ben değerliyim.

TRAVMATİK TEPKİLER

« **NORMAL OLMAYAN** »
DURUMA VERİLEN
« **NORMAL TEPKİDİR** »

01

Davranışsal
Tepkiler

02

Bilişsel Tepkiler

03

Fiziksel/
Psikosomatik
Tepkiler

04

Duygusal Tepkiler

TRAVMA SONRASI TEPKİLER

Şok Evresi

Başı Çıkma
Evresi

Geri
Çekilme
Evresi

TRAVMA SONRASI EVRELER

Güvenlik ve Stabilizasyon

Hatırlama ve Yas Tutma

Yeniden Bağ Kurma

TRAVMA SONRASI İYİLEŞME EVRELERİ

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

Risk Faktörleri

Koruyucu Faktörler

TRAVMA SONRASI GELİŞME/BÜYÜME

Travma yaratan bir olay sonrasında ortaya çıkan pozitif değişimle kişinin yaşamın belirli alanlarında daha iyi işlevsellik göstermesidir.

İlişkilerde pozitif değişim, yeni fırsatları fark etme, yaşamın değerini anlama, olaylara mizahi açıdan bakabilme, yardım alma-verme

Stresle İlgili
Gelişme

Pozitif Psikolojik
Deęişimler

Duygusal
Gelişme

Zorluklar
Karşısında
Gelişme

KAYNAKLAR

- Boelen, P. A., & Spuij, M. (2013). Symptoms of post-traumatic stress disorder in bereaved children and adolescents: Factor structure and correlates. *Journal Of Abnormal Child Psychology*, 41(7), 1097-1108.
- Erdur Baker, Ö & Doğan, T. (2018). *Kriz Danışmanlığı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Erdur Baker, Ö. & Doğan, T. (2014). *Afetler, Krizler, Travmalar ve Psikolojik İlk Yardım*. Ankara: Türk PDR Derneği Yayınları.
- Erdur Baker, Ö., Aksöz Efe, İ. & Doğan, T. (2021). *Travma Psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Herman, J. (2016). *Travma ve İyileşme* (Çev.: Tamer Tosun). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Jimenez, M. E., Wade, R., Lin, Y., Morrow, L. M., & Reichman, N. E. (2016). Adverse experiences in early childhood and kindergarten outcomes. *Pediatrics*, 137(2), 1-11. doi:10.1542/peds.2015-1839.
- Levine, P. A. (2017). *Travma ve Anı: Zihin ve Bedende Yaşayan Geçmişin İzini Sürmek*. İstanbul: Butik Yayıncılık.
- Montague, K. T., Christensen, K., & Furr, S. (2020). Counselor preparation in crisis, trauma, grief, and neurocounseling. *The Journal of Counselor Preparation and Supervision*, 13(4), 1.
- Ratrout, H. F., & Hamdan-Mansour, A. M. (2020). Secondary traumatic stress among emergency nurses: Prevalence, predictors, and consequences. *International journal of nursing practice*, 26(1), e12767.
- Savi Çakar, F. (2019). *Travma Psikolojik Danışmanlığı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Scheeringa, M. S., Zeanah, C. H., & Cohen, J. A. (2011). PTSD in children and adolescents: Toward an empirically based algorithm. *Depression and anxiety*, 28(9), 770-782.
- Scott, C. & Briere, J. N. (2016). *Travma Terapisinin İlkeleri* (Çev.: Kollektif). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. Blaustein, M. E. (2013). Childhood trauma and a framework for intervention. In E. Rossen, R. Hull (Eds.). Supporting and educating traumatized students: A guide for school-based professionals (pp. 3-21). New York: Oxford University Press.